

OBČINA LITIJA
Jerebova ulica 14
1270 Litija

LOKALNI KULTURNI PROGRAM OBČINE LITIJA ZA OBDOBJE 2023-2026

Litija, januar 2023

Vsebina

1	UVOD.....	3
2	JAVNI INTERES OBČINE LITIJA NA PODROČJU KULTURE.....	4
3	JAVNI ZAVODI NA PODROČJU KULTURE V OBČINI LITIJA.....	4
3.1	KNJIŽNICA LITIJA	4
3.1.1	<i>Opis.....</i>	4
3.1.2	<i>Financiranje.....</i>	5
3.1.3	<i>Cilji, ukrepi in kazalniki.....</i>	5
3.2	ZKMŠ LITIJA.....	6
3.2.1	<i>Opis.....</i>	6
3.2.2	<i>Financiranje.....</i>	6
3.2.3	<i>Cilji, ukrepi in kazalniki.....</i>	6
3.3	GLASBENA ŠOLA LITIJA-ŠMARTNO	7
3.3.1	<i>Opis.....</i>	7
3.3.2	<i>Financiranje.....</i>	7
3.3.3	<i>Cilji, ukrepi in kazalniki.....</i>	7
4	KULTURNI DOMOVI IN VEČNAMENSKE DVORANE	8
4.1	OPIS PODROČJA	8
4.2	FINANCIRANJE.....	9
4.3	CILJI, UKREPI IN KAZALNIKI	9
5	LOKALNI KULTURNI SPOMENIKI OBČINE LITIJA	10
5.1	OPIS PODROČJA	10
5.2	FINANCIRANJE.....	12
5.3	CILJI, UKREPI IN KAZALNIKI	12
6	LJUBITELJSKE KULTURNE DEJAVNOSTI.....	13
6.1	JAVNI RAZPIS IN JAVNI POZIV	13
6.2	FINANCIRANJE.....	13
6.3	CILJI, UKREPI IN KAZALNIKI	14
6.4	PODROČJA SOFINANCIRANJA	15
6.4.1	<i>Redna dejavnost kulturnih društev.....</i>	15
6.4.2	<i>Privreditve in umetniški dogodki</i>	15
6.4.3	<i>Projekti založništva.....</i>	15
6.4.4	<i>Nakup opreme za redno dejavnost kulturnih društev.....</i>	15
6.4.5	<i>Obratovalni stroški in najemnine.....</i>	15
6.4.6	<i>Kulturni projekti v posebnem interesu Občine Litija.....</i>	16
6.4.7	<i>Mednarodne privreditve, srečanja in tekmovanja</i>	16
6.4.8	<i>Srečanja, revije in izobraževanja JSKD OI Litija.....</i>	16
6.5	RAZDELITEV SREDSTEV ZA LJUBITELJSKE KULTURNE DEJAVNOSTI IN PRIREDITVE	16
7	ZAKLJUČEK.....	17

1 UVOD

Kulturne dejavnosti so vse oblike ustvarjanja, posredovanja in varovanja kulturnih dobrin na področju nepremične in premične kulturne dediščine, besednih, uprizoritvenih, glasbenih, vizualnih, filmskih, avdiovizualnih, multimedijskih in drugih umetnosti na področju založništva in knjižničarstva, kinematografije in na drugih področjih kulture.

Javni interes za kulturo temelji na zagotavljanju javnih kulturnih dobrin, s katerimi se uresničuje kulturni razvoj Slovenije in slovenskega naroda, za katerega skrbijo država in lokalne skupnosti.

Javni interes za kulturo se uresničuje predvsem z zagotavljanjem pogojev za:

- kulturno ustvarjalnost,
- dostopnost kulturnih dobrin,
- kulturno raznolikost,
- uveljavljanje in razvoj slovenskega jezika,
- slovensko kulturno identiteto,
- skupen slovenski kulturni prostor,
- mednarodno prepoznavnost in uveljavitev slovenske kulture in umetnosti v mednarodnem prostoru.

Pravna podlaga za sprejem lokalnega programa je 14. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 77/07 – UPB, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb in 105/22 – ZZNŠPP), ki določa, da lokalna skupnost sprejme lokalni kulturni program za obdobje 4 let, razen če opredeli javni interes na področju kulture ter prioritete, ukrepe, cilje in kazalce za njihovo doseganje v drugem dokumentu razvojnega načrtovanja.

Lokalni program kulture izhaja iz obstoječega stanja kulture v občini Litija. Opredeljuje področja kulture, kjer se zagotavljajo kulturne dobrine kot javne dobrine, zastavlja cilje in prioritete Občine Litija za štiriletno obdobje ter usmeritve za uresničitev zastavljenih ciljev kulturne dejavnosti, ki jih občina financira iz občinskega proračuna.

LKP 2023-2026 nastaja v času, ko se v določeni meri še vedno nadaljujejo izredne razmere oziroma kažejo njihove posledice. Kultura namreč sodi med področja, ki jih je pandemija najbolj prizadela. Kulturne ustanove so bile med prvimi javnimi in zasebnimi institucijami, ki so morale zapreti svoja vrata za obiskovalce, eden prvih vladnih ukrepov zaradi razglašene epidemije pa je bila prav prepoved zbiranja ljudi na javnih prireditvah v zaprtih prostorih. Začasna zaustavitev kulturnih dejavnosti ni okrnila samo delovanja javnih zavodov in ostalih institucij – ogrozila je tudi eksistenco oseb, ki niso v rednem delovnem razmerju v kulturnih ustanovah, ampak samostojno opravljajo poklice v kulturi. V času prve razglasitve epidemije so bili tako javni zavodi kot tudi nevladne organizacije na področju kulture v občini Litija še povsem nepripravljeni na popolnoma novo situacijo, kmalu pa so se pričeli organizirati tako, da so svoje vsebine in delo prenesli na splet in iskali druge načine ohranjanja stikov in povezovanja z ostalimi ustanovami in posamezniki. V kriznih časih se je še toliko bolj pokazal pomen umetnosti in kulture, saj bi bilo čas omejenega gibanja in okrnjenih stikov nemogoče preživeti brez kakovostnih izobraževalnih vsebin, filma, knjig, glasbe in posnetkov predstav. Tudi Občina Litija si je v tem času po svojih močeh v sodelovanju z zavodi, nevladnimi organizacijami in ustanovami prizadevala ohranjati kvaliteto in obseg izvedbe kulturnih programov in projektov.

Občina Litija bo tudi vnaprej v okviru proračunskih zmožnosti podpirala delovanje različnih področij kulture – tako dejavnost in prireditve javnih zavodov in nevladnih organizacij kot tudi skrb za kulturno dediščino. Ob tem si bo prizadevala tudi za povezovanje med kulturo in ostalimi področji – predšolsko vzgojo, šolstvom, gospodarstvom, turizmom in športom ter kulturno dejavnost usmerjala na ostala področja družbenega življenja.

Lokalni kulturni program Občine Litija za obdobje 2023-2026 (v nadaljevanju: LKP 2023-2026) je dokument razvojnega načrtovanja ukrepov na področju kulture, ki izhaja iz doseženega položaja kulture v občini in planiranih proračunskih sredstev. Z njim se določa javni interes za kulturo in njena vloga v razvoju občine. Cilj LKP je oblikovanje ciljev in prioritet na področju kulture ter določitev ukrepov za doseganje ciljev.

LKP 2023-2026 ob naštetem predstavlja tudi podlago za izvedbo občinskega javnega razpisa in javnega poziva na področju kulture, saj določa višino in način razdelitve sredstev po posameznih področjih v okviru proračunske postavke 1834 Ljubiteljske kulturne dejavnosti in prireditve.

2 JAVNI INTERES OBČINE LITIJA NA PODROČJU KULTURE

Občina Litija skrbi za zagotavljanje javnih kulturnih dobrin in izvajanje kulturne politike na območju občine z zagotavljanjem delovanja poklicnih institucij, spodbujanjem izvajanja programa kulturnih društev in podporo kulturni dejavnosti v javnih zavodih.

Splošni cilji kulturne politike Občine Litija v obdobju 2023-2026 so naslednji:

- krepitev udeležbe občanov v kulturnem življenju ob promociji kulturne participacije kot bistvene sestavine kakovosti življenja,
- izboljšanje infrastrukturnih pogojev za delovanje javnih zavodov na področju kulture, ki jih je ustanovila Občina Litija (Knjižnica Litija in ZKMŠ Litija),
- zagotavljanje finančnih, infrastrukturnih in drugih pogojev za delovanje nevladnega sektorja na področju kulture,
- krepitev sodelovanja med nevladnimi organizacijami in javnimi zavodi na področju kulture,
- povečanje dostopnosti kakovostnih kulturnih vsebin,
- spodbujanje aktivnega kulturnega življenja občanov,
- krepitev medpodročnih povezav kulture z okoljem, izobraževanjem, mladimi, socialo in zdravjem,
- krepitev ekonomskih potencialov kulturnega sektorja.

3 JAVNI ZAVODI NA PODROČJU KULTURE V OBČINI LITIJA

3.1 KNJIŽNICA LITIJA

3.1.1 Opis

Osnovna dejavnost Knjižnice Litija je zadovoljevanje potreb po preskrbi prebivalstva s splošnimi knjižničnimi gradivi in drugimi informacijskimi storitvami. Občina financira obveznosti, ki izhajajo iz 20. člena Zakona o knjižničarstvu in Pravilnika o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah, in stroškov krajevnih knjižnic, za katere se zagotavljajo proračunska sredstva občin ustanoviteljic.

Knjižnica Litija izvaja svojo dejavnost v skladu s sprejetimi standardi in normativi na podlagi Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic, s predpisanim obratovalnim časom od ponedeljka do sobote na sedežu zavoda v Litiji in v krajevni knjižnici Šmartno ter preko premičnih zbirk v krajevnih izposojevališčih oziroma preko potujoče knjižnice.

3.1.2 Financiranje

Občina Litija je skupaj z Občino Šmartno pri Litiji soustanoviteljica javnega zavoda splošne knjižnice Knjižnica Litija, ki se ji v skladu z zakonodajo in predpisi s področja knjižničarstva ter letno pogodbo o financiranju delovanja s strani Občine Litija zagotavljajo finančna sredstva v sorazmernem deležu 73,6% (glede na število prebivalstva med občinama) za kritje stroškov plač, davkov, prispevkov in ostalih prejemkov (regres za letni dopust, regres za prehrano, nadomestilo za prevoz, nagrade, kolektivno pokojninsko dodatno zavarovanje in odpravnine) za zaposlene delavce v skladu s kadrovskim načrtom (po predhodnem soglasju ustanoviteljic k sistemizaciji delovnih mest), sredstva za dogovorjene programsko materialne stroške in materialne stroške za tekoče obratovanje.

Sredstva za delovanje knjižnice se vsako leto povečujejo, v obdobju 2019-2023 v povprečju po 5,6% letno, kar je v največji meri posledica povečanja stroškov dela in materialnih stroškov.

leto	delovanje €	real. %	knjige €	real. %	invest.	real. %	najem Gab.	real. %
2019	275.500	100%	37.700	100%	6.000	100%	3.000	74%
2020	282.000	100%	37.700	100%	50.800	100%	3.000	74%
2021	305.000	99%	37.700	100%	10.000	99%	130	96,8%
2022	309.500	100%	37.700	100%	10.000	100%	0	/
2023	341.800	100%	37.700	100%	10.000	100%	0	/

3.1.3 Cilji, ukrepi in kazalniki

Cilji:

- povečanje dostopnosti knjižničnih storitev,
- povečanje obsega in kakovosti gradiva,
- omogočanje dostopnosti knjižnice za vse občane,
- razvijanje branja, bralne kulture in informacijske pismenosti,
- ponudba kulturnih in izobraževalnih informacij ter storitev,
- podpora vseživljenjskemu učenju,
- dostop do urejenih zbirk domoznanskega gradiva z izdelavo celovite zgodovinske kronike občine Litija,
- raziskovalni in podporni projekti,
- spodbujanje razvoja informacijske in komunikacijske tehnologije.

Ukrepi:

- zagotavljanje potrebnih sredstev za delovanje zavoda,
- zagotavljanje prostorskih in organizacijskih pogojev za delovanje zavoda z optimalno rešitvijo za zagotovitev zadostnih površin za delovanje knjižnice.

Kazalniki:

- število in delež aktivnih uporabnikov,
- prirast gradiva,
- povprečna cena na enoto gradiva,
- razmerje med leposlovnim in strokovnim gradivom,
- nudenje brezplačnega dostopa do virov znanja.

3.2 ZKMŠ LITIJA

3.2.1 Opis

ZKMŠ Litija je bil ustanovljen za izvajanje programov, prireditvev in dejavnosti v javnem interesu na področju kulturnih, mladinskih in športnih programov na območju Občine Litija.

Zavod izvaja svojo dejavnost v okviru naslednjih enot:

- Kulturni center Litija (kulturne prireditve, informiranje prebivalstva, skrb za varstvo naravne in kulturne dediščine...);
- Mestni muzej Litija (skrb za lokalno kulturno dediščino, muzejske zbirke, tematske razstave...);
- Mladinski center Litija (druženje ljudi vseh generacij, spodbujanje učenja in ustvarjalnosti, športna in zabavna tekmovanja, počitniški programi...);
- Enota za šport (športna rekreacija, Litijski tek...).

3.2.2 Financiranje

Občina zavodu zagotavlja sredstva za plače, prispevke in davke ter druge prejemke zaposlenih v skladu z ustanovitvenim aktom in veljavnim aktom o sistemizaciji zaposlenih v zavodu, sredstva za kritje materialnih in obratovalnih stroškov ter investicijskega vzdrževanja prostorov in nakupa potrebne opreme za delovanje zavoda.

Spodnja tabela prikazuje financiranje ZKMŠ Litija v preteklih letih, in sicer samo področje kulture (KC in Mestni muzej), brez enote za šport in MC. Sredstva za delovanje ZKMŠ se vsako leto povečujejo, v obdobju 2019-2023 v povprečju po 15,6% letno, kar je v največji meri posledica povečanja stroškov dela in materialnih stroškov, v letih 2022 in 2023 pa so se bistveno povečala tudi sredstva za investicije.

leto	delovanje €	real. %	investicije	real. %
2019	330.070	100%	10.000	100%
2020	297.700	100%	41.500	100%
2021	326.100	100%	3.900	100%
2022	382.500	100%	55.000	99%
2023	512.700	100%	80.000	100%

3.2.3 Cilji, ukrepi in kazalniki

Cilji:

- zagotavljanje stabilnih finančnih, infrastrukturnih in organizacijskih pogojev za delovanje javnega zavoda,
- promocija in dvig zanimanja za kakovostne kulturne programe,
- pomoč in podpora s strani zavoda pri izvedbi programov in projektov ljubiteljske kulture,
- ponudba kulturnih in izobraževalnih informacij ter storitev,
- podpora vseživljenjskemu učenju,
- krepitev sodelovanja in povezovanja z drugimi javnimi zavodi in NVO;
- spodbujanje kulturnega razvoja.

Ukrepi:

- zagotavljanje potrebnih sredstev za delovanje zavoda,

- zagotavljanje prostorskih in organizacijskih pogojev za delovanje zavoda.

Kazalniki:

- število zaposlenih,
- obseg programa,
- število obiskovalcev,
- število kulturnih dogodkov,
- zagotavljanje lastnih oz. neproračunskih sredstev za sofinanciranje programov,
- sodelovanje in povezovanje z drugimi organizacijami.

3.3 GLASBENA ŠOLA LITIJA-ŠMARTNO

3.3.1 Opis

Glasbena šola Litija-Šmartno je javni vzgojno-izobraževalni zavod, ki sta ga kot samostojni javni zavod ustanovili Občina Litija in Občina Šmartno pri Litiji. Vanjo so vpisani predvsem otroci iz šolskega okoliša občin ustanoviteljic z okoliškimi kraji in zaselki, pa tudi iz nekaterih okoliških občin, predvsem Zagorja ob Savi in Dola pri Ljubljani.

Glasbena šola Litija-Šmartno izvaja dejavnost osnovnega glasbenega izobraževanja, organizira kulturne, glasbene in druge prireditve. Dejavnost šole je javna služba, ki se izvaja v javnem interesu.

Glasbeno šolo Litija-Šmartno v šolskem letu 2022/23 obiskuje 272 učencev.

3.3.2 Financiranje

Občina Litija in Občina Šmartno pri Litiji zagotavljata sredstva za delovanje glasbene šole glede na ustanoviteljski delež (73,6% : 26,4%). Občina Litija zagotavlja glasbeni šoli sredstva za nadomestila stroškov delavcem v skladu s kolektivno pogodbo, to sta prevoz zaposlenih na delo in prehrana med delom, ter sredstva za uporabo prostorov in opreme; po dogovoru se lahko krijejo tudi drugi stroški, ki šoli nastanejo v posameznem letu.

Spodnja tabela prikazuje financiranje GŠ Litija-Šmartno v preteklih letih. Sredstva za prevoz in prehrano zaposlenih GŠ Litija-Šmartno se bistveno ne spreminjajo; izjema sta leti 2020 in 2021, ko so bila ta sredstva zaradi večmesečnega dela od doma nižja. Obratovalni stroški so se v zadnjih treh letih bistveno znižali zaradi prenosa lastništva SVC na občino (občina ne plačuje več najemnine).

leto	povračila €	real. %	obratovalni	real. %
2019	47.670	100%	70.000	99%
2020	41.400	89%	69.000	69%
2021	36.400	100%	20.800	100%
2022	44.950	100%	27.800	100%
2023	45.000	100%	35.000	100%

3.3.3 Cilji, ukrepi in kazalniki

Cilji:

- odkrivanje glasbene nadarjenosti,
- izboljševanje glasbene izobraženosti,

- doseganje znanja in pridobivanje izkušenj za delovanje na področju ljubiteljske kulture (instrumentalne skupine, orkestri, pevski zbori ipd.),
- pridobivanje znanja za nadaljnje glasbeno izobraževanje,
- omogočanje umetniškega doživljanja in izražanja,
- sofinanciranje nakupa nujne opreme za izvajanje glasbenega izobraževanja.

Ukrepi:

- zagotavljanje potrebnih sredstev za delovanje zavoda,
- zagotavljanje prostorskih in organizacijskih pogojev za delovanje zavoda.

Kazalniki:

- število oz. delež vključenih otrok,
- število zaposlenih,
- obseg programa,
- število kulturnih dogodkov,
- zagotavljanje lastnih oz. neproračunskih sredstev za sofinanciranje programov,
- sodelovanje in povezovanje z drugimi organizacijami.

4 KULTURNI DOMOVI IN VEČNAMENSKE DVORANE

4.1 OPIS PODROČJA

Sem štejejo nepremičnine in oprema, predvsem v javni lasti, namenjeni izvajanju kulturnih dejavnosti (kulturni domovi, prostori in dvorane) in drugi večnamenski objekti v KS, v katerih poteka redna kulturna dejavnost.

Nekatere od teh objektov je občina določila za javno kulturno infrastrukturo na podlagi Sklepa o določitvi javne infrastrukture na področju kulture v občini Litija (Uradni list RS, št. 33/2010):

- Knjižnica Litija, Parmova 9, Litija;
- Kulturni center na Stavbah, TNS 8a, Litija;
- večnamenska dvorana Polšnik, Polšnik 25c, Polšnik;
- večnamenska dvorana Vače, Vače 24, Vače;
- večnamenska dvorana Ribče, Ribče 14, Kresnice.

Vsi naštetih objekti so v lasti občine in v upravljanju javnih zavodov oz. krajevnih skupnosti.

Kulturna dejavnost se poleg naštetih odvija še v naslednjih objektih v lasti občine:

- večnamenska dvorana Kresnice, Kresnice 137, Kresnice,
- večnamenska dvorani KS Konjšica (bivša POŠ Konjšica),
- Stara Sodnija Litija, CKS 2, Litija,
- večnamenski dvorana zadružnega doma Jevnica, Jevnica 36, Kresnice; lastnica slednjega je KGZ Litija, Občina Litija pa je že pričela s postopki prenosa lastništva, ki bodo predvidoma zaključeni v letu 2023.

Če z javno kulturno infrastrukturo upravljajo javni zavodi ali krajevne skupnosti, so dolžni zagotavljati optimalno izkoriščenost prostorov in v prostih terminih zagotoviti njihovo brezplačno uporabo društvom in skupinam, ki izvajajo redno kulturno dejavnost v javnem interesu Občine Litija. Društvom, ki imajo svoje lastne prostore, pa občina v okviru LKP in na podlagi Pravilnika o sofinanciranju programov in projektov na področju ljubiteljske kulture v Občini Litija sofinancira stroške najemnin oz. obratovalne stroške.

Prostori za dejavnost kulturnih društev so v omejenem času izven pouka na razpolago tudi v objektih osnovnih šol (OŠ Gradec, OŠ Litija, OŠ Gabrovka-Dole) in njihovih podružnic (POŠ Vače, POŠ Jevnica, POŠ Kresnice, POŠ Hotič, POŠ Sava, POŠ Dole), Glasbene šole Litija-Šmartno in ZKMŠ Litija.

4.2 FINANCIRANJE

Občina Litija upravljavcem kulturnih domov in večnamenskih dvoran sofinancira obratovalne stroške kulturnih domov in večnamenskih dvoran in na ta način omogoča možnost brezplačnega najema prostorov kulturnim društvom in skupinam iz naše občine. Sredstva so zagotovljena na proračunski postavki 1838 Kulturni domovi, objekti v KS. Sredstva se razdelijo na podlagi javnega poziva, v preteklih letih so bili plačani vsi zahtevki, ki so izpolnjevali pogoje (prijava na poziv in pravočasna vložitev zahtevkov).

S te postavke se zagotavljajo tudi sredstva za obratovalne stroške JSKD OI Litija.

leto	1838 O	realizacija %
2019	15.204	99,6%
2020	12.800	84,9%
2021	12.670	56,6%
2022	12.800	71,7%
2023	19.000	100,0%

Občina Litija je v letih 2020, 2021 in 2023 del sredstev na proračunski postavki 1838 namenila tudi obnovi oz. vzdrževanju kulturnih domov in večnamenskih dvoran. V letih 2020 in 2021 so bila sredstva namenjena gradnji opornega zidu v Ribčah, v letošnjem letu pa so sredstva v višini 40.000 € predvidena za obnovo strehe in energetske sanacije Zadružnega doma Jevnica.

leto	1838 IV
2019	0
2020	16.071
2021	7.000
2022	0
2023	40.000

4.3 CILJI, UKREPI IN KAZALNIKI

Cilji:

- skrb za vzdrževanje in posodobitev objektov in opreme,
- zagotavljanje dostopnosti za izvedbo kulturnih programov in projektov v javnem interesu občine,
- ureditev lastništva Zadružnega doma Jevnica in dopolnitev sklepa o določitvi javne infrastrukture na področju kulture v občini Litija,
- preprečevanje posegov, k bi poslabšali lastnosti, izgled in vrednost objektov.

Ukrepi:

- zagotavljanje potrebnih sredstev za sofinanciranje obratovalnih stroškov,
- zagotavljanje sredstev za sofinanciranje investicijskega vzdrževanja,
- zagotavljanje potrebnih sredstev za ureditev statusa Zadružnega doma Jevnica,

- omogočanje brezplačne uporabe za izvajalce kulturnih programov v javnem interesu občine.

Kazalniki:

- število kulturnih društev in skupin, ki imajo možnost brezplačnega najema kulturnih domov in večnamenskih dvoran,
- število nepremičnin s statusom javne kulturne infrastrukture na področju kulture,
- zasedenost prostorov,
- višina proračunskih in neproračunskih sredstev za kritje obratovalnih stroškov in investicijskega vzdrževanja.

5 LOKALNI KULTURNI SPOMENIKI OBČINE LITIJA

5.1 OPIS PODROČJA

Občina Litija je kot kulturne spomenike lokalnega pomena razglasila naslednje nepremičnine:

- stavba Knjižnice Litija na Parmovi v Litiji: Odlok o razglasitvi stavbe na Parmovi ulici 9, v Litiji, za zgodovinski in kulturni spomenik (Uradni list RS, št. 65/94);
- ostanek fosilne obale miocenskega morja na Vačah: Odlok o razglasitvi geološke znamenitosti na Vačah za naravni spomenik (Uradni list RS, št. 15/97);
- Farbarjev grad v Litiji: Odlok o razglasitvi Farbarjevega gradu za kulturni spomenik lokalnega pomena (Uradni list RS, št. 44/03);
- Plečnikov spomenik na Trgu svobode v Litiji: Odlok o razglasitvi Plečnikovega spomenika padlim v NOV na Trgu svobode v Litiji za kulturni spomenik lokalnega pomena (Uradni list RS, št. 65/07);
- Stara sodnija Litija: Odlok o razglasitvi dela objekta OŠ Litija – "Stara sodnija na Rozmanovem trgu v Litiji" za kulturni spomenik lokalnega pomena (Uradni list RS, št. 101/09 in 61/10);
- Cerkev Janeza Krstnika Vernek: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Mihaela Velika Goba: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Marka Tihaboj: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Lovrenca Tepe: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija: (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Neže Vodice: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Jurija Glinjek: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Helene Zgornji Hotič: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Lovrenca Stranski Vrh: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Nikolaja Renke: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Lovrenca Prelesje: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev Lurške matere božje Polšnik: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);

- Cerkev sv. Katarine Ostrež: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Marjete Široka Set: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Nikolaja Litija: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Jurija Podšentjur: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Benedikta Kresnice: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Katarine Dobovica: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Nikolaja Brezovo: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Jerneja Konjšica: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Mohorja Moravče pri Gabrovki: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev Žalostne matere božje Kresniške Poljane: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. križa Slemšek: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Janeza Krstnika Mamolj: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Jerneja Javorje pri Gabrovki: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Janeza in Pavla Gorenje Jelenje: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Jurija Gabrska Gora: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev Marijinega vnebovzetja Gabrska Gora: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev Povišanja sv. križa Gabrovka: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev Marijinega vnebovzetja Dole pri Litiji: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Urha Čateška Gora: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Katarine Breg pri Litiji: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Nikolaja Sava pri Litiji: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Cerkev sv. Neže Zgornja Slivna: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Grad Ponoviče z gospodarskimi poslopji in parkom: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Razvaline gradu Šentjurjeva gora na Gabrski Gori: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Dvorec Cerkno Laze pri Gobniku: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);

- Gradič Zavrh Dole pri Litiji: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Gradič Boltija pri Vačah: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Razvaline gradu Ljubek: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- Gradič Pogonik: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- svinjak na domačiji Vovše 5: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- hiša Brezovo 8: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08);
- hiša Podšentjur 7: Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena na območju Občine Litija (Uradni list RS, št. 61/08).

Občina Litija vsako leto del proračunskih sredstev nameni obnovi in vzdrževanju naštetih objektov. Del sredstev, ki so zagotovljena na proračunski postavki 1841, je namenjen obnovi Plečnikovega spomenika, preostala sredstva pa se razdeli na podlagi javnega poziva.

5.2 FINANCIRANJE

Podatki o financiranju za zadnja leta kažejo, da se sredstva, namenjena investicijskemu vzdrževanju kulturnih spomenikov lokalnega pomena, vsako leto povečujejo, in to od leta 2019 do 2023 v povprečju za skoraj 16% letno.

leto	1841	sprememba %	realizacija %
2019	10.000	0,0%	100,0%
2020	13.000	30,0%	76,9%
2021	15.000	15,4%	92,4%
2022	15.000	0,0%	99,5%
2023	20.000	33,3%	100,0%

5.3 CILJI, UKREPI IN KAZALNIKI

Cilji:

- vzpostavitev učinkovitega ravnanja s kulturnimi spomeniki;
- zagotavljanje materialnih in drugih pogojev za varstvo kulturnih spomenikov v javni lasti ne glede na njihovo namembnost;
- zagotavljanje javne dostopnosti do kulturnih spomenikov;
- krepitev vloge kulturne dediščine in zgodovinskih spomenikov.

Ukrepi:

- organizacija prireditev in občasnih razstav s področja kulturne dediščine;
- oblikovanje programov, namenjenih spoznavanju in varovanju kulturne dediščine;
- spodbujanje dolgoročnega upravljanja z dediščino;
- vključevanje dediščine v turistično ponudbo na območju občine Litija;
- pridobivanje neproračunskih sredstev za ohranjanje kulturnih spomenikov.

Kazalniki:

- vlaganja v varstvo in obnovo kulturnih spomenikov,
- kakovost kulturnih spomenikov in njihova umeščenost v prostor.

6 LJUBITELJSKE KULTURNE DEJAVNOSTI

6.1 JAVNI RAZPIS IN JAVNI POZIV

Sredstva za ljubiteljsko kulturo so v proračunu Občine Litija zagotovljena na proračunski postavki 1834 Ljubiteljske kulturne dejavnosti in prireditve.

Javni razpis za razdelitev sredstev se objavi v Uradnem listu RS, celotna dokumentacija pa na spletni strani občine.

Upravičence za sofinanciranje ljubiteljskih kulturnih dejavnosti se določi na podlagi Pravilnika o sofinanciranju programov in dejavnosti na področju ljubiteljske kulture v Občini Litija in ob izpolnjevanju dodatnih pogojev, ki jih sprejme in določi lokalna skupnost.

Do pravice za pridobitev sredstev na področju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti so upravičeni izvajalci (kulturna društva in njihove zveze, neprofitne ustanove, neformalne skupine in posamezniki, ki so vpisani v razvid samostojnih kulturnih ustvarjalcev pri ministrstvu za kulturo), ki izpolnjujejo pogoje iz 3. člena Pravilnika o sofinanciranju programov in dejavnosti na področju ljubiteljske kulture v Občini Litija.

6.2 FINANCIRANJE

Podatki kažejo, da se sredstva za sofinanciranje ljubiteljske kulture v občini Litija v preteklih letih na proračunski postavki 1834 kljub epidemiji niso zmanjševala, saj so v obdobju 2019-2023 kljub okrnjenemu delovanju izvajalcev kulturnih programov ostajala na enaki ravni.

Iz podatkov o realizaciji sredstev v obdobju 2019-2022 lahko sklepamo, da je bilo delovanje društev najbolj okrnjeno v prvem letu pandemije (2020), a je bila realizacija kljub temu 88,6%. Kasneje so se izvajalci prilagodili izrednim razmeram in uspeli v večjem delu realizirati predvidene programe in projekte.

leto	ljubiteljska €	sprememba %	realizacija %
2019	76.196	1,6%	99,4%
2020	76.000	-0,3%	92,3%
2021	76.000	0,0%	95,0%
2022	76.000	0,0%	95,4%
2023	76.000	0,0%	98,0%

Največ nerealiziranih programov in projektov je bilo v letu 2020 na področju prireditev, bistveno manj pa se je zmanjšal obseg redne dejavnosti, a se je tudi na tem področju epidemija zelo odražala, saj je bila realizacija za okrog 15 odstotnih točk nižja od običajne (83% namesto 98%).

leto	redna dej. €	sprememba %	realizacija %
2019	17.958	-14,5%	98,9%
2020	19.186	6,8%	83,4%
2021	22.800	18,8%	98,2%

2022	22.800	0,0%	96,8%
2023	24.776	8,7%	98,0%

Najbolj negativno je epidemija vplivala na izvedbo prireditve, saj je bila realizacija v letu 2020 samo 30,6%, kar je več kot 60 odstotnih točk manj kot običajno. To je posledica dejstva, da so bile v letu 2020 približno 8 mesecev prireditve skoraj v celoti prepovedane. V letih 2021 in 2022 se je ta negativni trend ustavil, delno zaradi umirjanja epidemije in ponovnega sproščanja ukrepov, delno pa zaradi uspešnega prilagajanja občine in izvajalcev kulturnih programov novim razmeram. Leta 2022 so se sredstva za promocijske prireditve, ki so bila zagotovljena na proračunski postavki 1834, zagotovila v okviru druge proračunske postavke.

leto	prireditve €	sprememba %	realizacija %
2019	22.849	95,2%	97,3%
2020	22.444	-1,8%	30,6%
2021	10.336	-53,9%	85,8%
2022	10.336	0,0%	89,6%
2023	11.780	14,0%	94,0%

6.3 CILJI, UKREPI IN KAZALNIKI

Cilji:

- povezovanje in sodelovanje nevladnih organizacij z javnimi zavodi in drugimi organizacijami ter neformalnimi skupinami,
- zagotavljanje optimalne ponudbe raznolikih kulturno-umetniških programov in vsebin,
- usmerjanje in spodbujanje občanov k sodelovanju na kulturnih dogodkih,
- zagotavljanje možnosti predstavitve društvene kulturno-umetniške produkcije na krajevnih in občinskih prireditvah,
- podpora kulturnim projektom na področju intermedijskih umetnosti, ki so v javnem interesu občine,
- spodbujanje ustvarjalnosti vseh kategorij prebivalstva,
- predstavitev produkcije širši javnosti.

Ukrepi:

- obveščanje o obstoječi kulturni društveni organiziranosti v občinskem glasilu in na spletnih straneh občine,
- spodbuda, podpora in zagotavljanje primernih pogojev za delovanje društev, sekcij in skupin na področju ljubiteljske kulture,
- sodelovanje in povezovanje kulturnih društev z javnimi zavodi in drugimi organizacijami,
- zagotavljanje prostorskih in organizacijskih pogojev za delovanje kulturnih društev, sekcij in skupin,
- sofinanciranje nakupa nujne opreme za izvedbo kulturnih programov in projektov.

Kazalniki:

- število aktivnih kulturnih društev, sekcij in skupin;
- število kulturnih prireditev v javnem interesu občine;
- število obiskovalcev kulturnih prireditev;
- zagotavljanje rednega sofinanciranja programov in projektov s področja ljubiteljske kulture;
- sodelovanje litijskih društev na regijskih, državnih in mednarodnih prireditvah in tekmovanjih.

6.4 PODROČJA SOFINANCIRANJA

6.4.1 Redna dejavnost kulturnih društev

Redna kulturna dejavnost obsega dejavnost pevskih, plesnih, likovnih, glasbenih, gledaliških, multimedijskih, literarnih in drugih skupin oz. društev, ki traja nepretrgoma vsaj devet mesecev in 60 ur letno.

Pogoj za sofinanciranje redne dejavnosti društev je:

- vsaj en vsakoletni nastop na območni, medobmočni ali državni reviji oz. srečanju ustrezne zvrsti;
- en samostojni letni koncert (predstava, razstava, ipd), ki ga lahko pripravita tudi dva ali tri kulturna društva skupaj, ter
- najmanj trije brezplačni nastopi na javnih prireditvah v javnem interesu na lokalni ravni, od tega eden na večji javni občinski kulturni prireditvi (kot so npr. občinska prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku, Litijski karneval, predstavitev KS in MS ob občinskem prazniku, Festival Slovo poletju, Prednovoletne prireditve – Čarobna Litija). Izjeme so Nova kultura, vsaj 5 nastopov v občini Litija v enem letu, ter Pihalni orkester Litija in PD Lipa Litija, kjer mora biti število takih nastopov na različnih javnih prireditvah vsaj 10 v enem letu.

6.4.2 Prireditve in umetniški dogodki

Sem se uvrščajo posamične zaključne aktivnosti kulturnih izvajalcev, npr. glasbeni koncert, gledališka predstava, likovna razstava itd., ki na posameznem področju kulture izkažejo širši pomen in javni interes.

Občina Litija sofinancira nepridobitne prireditve, ki so javno najavljene na spletni strani občine ali na drug krajevno običajen način. V posameznem koledarskem letu se praviloma sofinancira največ 40 prireditev. Občina Litija praviloma ne sofinancira kulturnih prireditev, na katerih prijavitelji na razpis samo sodelujejo (sem sodijo različna sodelovanja, gostovanja in podobna srečanja med kulturnimi ustvarjalci).

6.4.3 Projekti založništva

Založniška dejavnost vključuje izdajo avtorskih knjig, kronik, brošur ter nosilcev zvoka in slike. Javni interes na področju založništva v občini zasleduje zlasti izdajo tistih edicij in del litijskih avtorjev, ki so povezane s zgodovinsko in kulturno dediščino kraja ali kulturnega društva in z njim povezane kulturne dejavnosti. Zaradi omejenih sredstev in cilja, da bi bili vsi sofinancirani projekti tudi realizirani, je predvideno sofinanciranje številčno omejeno; izbor se opravi po točkovanju na podlagi meril.

6.4.4 Nakup opreme za redno dejavnost kulturnih društev

Sofinancira se nakup opreme, ki je neposredno povezana z izvedbo kulturnih programov in projektov; nakup računalniške opreme in dodatkov ni predmet tega pravilnika. V posameznem koledarskem letu se lahko sofinancirajo največ 3 najvišje ocenjeni projekti nakupa opreme.

6.4.5 Obratovalni stroški in najemnine

Iz te postavke se poleg sofinanciranja materialnih stroškov in najemnin kulturnih društev sofinancira tudi uporaba dvorane KC Litija za vaje in prireditve, ki so v javnem interesu občine.

6.4.6 Kulturni projekti v posebnem interesu Občine Litija

Pogoj za uvrstitev med posebne projekte je status nevladne organizacije v javnem interesu na področju kulture. V posameznem koledarskem letu so lahko med posebne projekte uvrščena največ 3 društva.

Med kulturne projekte v posebnem interesu Občine Litija se v letu 2023 uvrščajo naslednja društva: Društvo Nova kultura Litija, KD Pihalni orkester Litija in Pevsko društvo Lipa Litija.

6.4.7 Mednarodne prireditve, srečanja in tekmovanja

Sofinancira se udeležba kulturnih društev na mednarodnih prireditvah, srečanjih in tekmovanjih. V posameznem koledarskem letu se lahko sofinancirajo največ 3 najvišje ocenjenih projekti.

6.4.8 Srečanja, revije in izobraževanja JSKD OI Litija

Sofinanciranje programov in dejavnosti JSKD OI Litija poteka preko javnega poziva. Sredstva se namenijo organizaciji kulturnih prireditev, revij in izobraževanj JSKD OI Litija.

JSKD OI Litija se poleg tega krijejo tudi obratovalni stroški za uporabo prostorov in opreme za delovanje izpostave (iz proračunske postavke 1838).

6.5 RAZDELITEV SREDSTEV ZA LJUBITELJSKE KULTURNE DEJAVNOSTI IN PRIREDITVE

Oznaka	NAMEN - PODROČJE 1834	% 2023-26	sredstva 2023 (€)	R/P
A	programi redne dejavnosti kulturnih društev	32,0%	24.320,00	razpis
B	kulturne prireditve in umetniški dogodki v javnem interesu	15,0%	11.400,00	razpis
C	projekti založništva (največ 2 projekta)	2,8%	2.128,00	razpis
D	nakup opreme za redno dejavnost KD (največ 3 projekti)	3,0%	2.280,00	razpis
E	obratovalni stroški in najemnine	1,4%	1.064,00	razpis
E1	prostori v KC Litija za vaje in prireditve KD (ZKMŠ)	2,6%	1.976,00	poziv
F	kulturni projekti v posebnem interesu Občine Litija (največ 3 KD)	22,5%	17.100,00	poziv
G	mednarodne prireditve, srečanja in tekmovanja (največ 2 KD)	1,0%	760,00	razpis
H	srečanja, revije in izobraževanja JSKD*	15,0%	11.400,00	poziv
I	Obratovalni stroški PO Litija v Stari sodniji	4,7%	3.572,00	poziv
	SKUPAJ:	100,0%	76.000,00	

Višina sredstev za posamezna področja ljubiteljske kulture je odvisna od sredstev, zagotovljenih v okviru proračunske postavke 1834. Višina sredstev za leto 2023 je navedena v zgornji tabeli, razdelitev za obdobje 2024-2026 pa je procentualno enaka. Ne glede na to se lahko vrednost v posameznem letu spremeni do 15%, če tako na predlog strokovne komisije za izvedbo javnega razpisa in poziva odloči župan.

7 ZAKLJUČEK

Iz predstavljenih podatkov glede sredstev, ki jih Občina Litija namenja kulturi, je razvidno, da se vsako leto povečujejo, kar pomeni, da se za razvoj področja kulture namenja iz leta v leto vedno več sredstev in da se dosledno zasledujejo zastavljeni cilji na posameznih področjih. To velja tako za področje javnih zavodov kot tudi nevladnih organizacij.

Za uspešno oblikovanje kulturnega življenja v občini je pomembno predvsem to, da ob sodelovanju uresničimo čim večji del ukrepov z namenom doseganja ciljev, obenem pa ostanemo odprti za nove, sveže poglede in ideje, z njimi dopolnjujemo program in se na primeren način odzivamo na potrebe in spremembe v družbenem življenju.

Občina Litija bo poleg javnih kulturnih dobrin, ki jih predvideva zakon (javni zavodi in varstvo kulturne dediščine), dolgoročno podpirala tudi ljubiteljske kulturne dejavnosti, spodbujala delovanje in nudila pogoje za razvoj ljubiteljske kulture in krepitev kulturnih dejavnosti ter vzdrževanje infrastrukture. S sredstvi, vključenimi v letne proračune občine, skrbimo za ohranjanje slovenske kulturne identitete in za zagotavljanje pogojev za skladen razvoj kulture na skupnem slovenskem kulturnem prostoru, dvigujemo in krepimo kulturno ustvarjalnost ter spodbujamo kulturno raznolikost in zagotavljamo dostopnost kulturnih dobrin. Lokalni program za kulturo se sprejema za obdobje štirih let in opredeljuje predvsem kulturne prioritete in cilje ter ukrepe za doseg le-teh na območju občine Litija.